

YitiH Zaman

Cemal Toy
Resim Sergisi

11 Nisan - 01 Mayıs 2019

Küratör: Mehmet Lütfi ŞEN

Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi Yayınları

Katalog No: 32

Koordinatör

Erdem Zekeriya İskenderoğlu

Nurullah Yaldız

Küratör

Mehmet Lütfi Şen

Proje Asistan

Hamza Algül, Dilan Atasayar

Editör

Aykut Ertuğrul

Fotoğraf

Cihat Hıdır

Grafik Tasarım

Alfabe İletişim

ISBN

978-975-2485-30-3

Bu katalog Nisan 2019 tarihinde “Yitik Zaman” resim sergisi için İstanbul’da 1000 adet basılmıştır.

Eserin yayın hakları Zeytinburnu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’ne aittir. Yayının hiçbir kısmı, yazılı izin olmadan, tamamen, kısmen veya değiştirilerek yayınlanamaz, iktibas edilemez, fotokopi dahil her ne şekilde olursa olsun, elektronik veya mekanik yollarla kopya edilemez, bilgi olarak depolanamaz ve çoğaltılamaz.

Sunuş

Kıymetli sanatseverler

Dünyayı tanımamıza yarayan kavramları, onu algılama biçimimize, inançları-mıza, sosyolojik durumumuza, iddialarımıza ve bakış açımıza göre tanımlarız. Kavramlar, düşünen insanın boşlukta savrulmadan durmasına yarayan dayanak noktalarıdır.

Bir kavram olarak sanat ve bir fikir olarak “Sanat nedir?” sorusu da insanın eylerken de tanımlarken de dünya üzerindeki duruşunu yansıttığı dayanak nokta-larından birisidir. Her bir toplum, inanç, ekol, düşünce “sanat”ı birbirine yakın ve uzak tanımlarla açıklamışlardır. Bu tanımların neredeyse hepsinde ortak olan yaklaşma biçimlerinden birisi sanatın, “görmek”le, bakışla ilgisidir. Sanatçı, için-de yaşadığı toplumun gören gözüdür. O gözle, yaşadığı zamanı, şehri onu inşa eden bütün bir tarihi, geleneği de yanı başına alarak yorumlar, ebedileştirir. Böylece sanatçı, akan zamanı kendi bakışında ve kendi görme biçiminde mü-hürler. O mühürlenmiş anı temaşa edenler hem estetik hem düşünce açısın-dan zengin anlamlarla karşılaşılır.

İnsanın kendisinden öncekilerden miras alıp, yaşayarak idrak ettiği, inşa ettiği, değiştirdiği ve kendinden sonrakilere bıraktığı büyülü mekanlar olan şehirler belki de tam bu yüzden bütün büyük sanatçılara ilham vermiştir. Hiçbir büyük sanatçı yoktur ki yaşadığı şehre kayıtsız kalsın, onu sözle, yazıyla, resimle yo-rumlamamış olsun. Usta ressam Cemal Toy’un, yaşadığı şehri, zamanın gölge-sinde gören ve resmeden bir sanatçı olarak kendi şehriyle “konuşan” sanatçılar geleneğine eklemlendiğini ve bu sanatsal duruşun ziyadesiyle saygıdeğer ol-duğunu düşünüyorum. Bu düşüncelerle, kıymetli sanatçımızın eserlerini kül-tür merkezimizde sergilemekten gurur duyuyor, “Yitik Zaman” resim sergisinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Ömer ARISOY

Zeytinburnu Belediye Başkanı

Geniş Zamanların Resmi

Türk sanatında tarihsel olarak soyutlama üzerinden sembolizme giden bir olgu vardır. Harf, sayı, renk, sokak, hane, meydan, hayvan ve gök temaları gibi öğeler, sanatta kullanılan temsillerin arkaik altyapısını oluşturmaktadır. Nitekim sanat, doğası gereği kültürel şartlar ve içinden doğduğu medeniyet ile etkileşim içerisinde varlığını devam ettiren olgusal bir gerçekliğe tekabül etmelidir. Günümüz sanatçıları ancak bu gerçekliği esas alarak kendi toplumlarında ve de global dünyada bir yer edinebilir. Sosyolog Henri Lefebvre yerinde ifadesiyle, mekân toplumsal bir üründür ve her üretim biçimi kendi mekânını da üretir çıkarımı, o kültürde yetişen sanatçıyı da bağlar. Bu çerçeveden bakıldığında Cemal Toy'un resimlerini okumak bizleri, kültürümüzün çoğulcu yapısıyla farklı bir izlek üzerinden, günümüz ve öncesiyle ilişki kurmamıza imkân tanıyor. Şehrin orta yerinde adeta bir derviş gibi yer edinen sanatçı, yaşadıklarından ve kendinden önce yaşananlardan taşan resimleriyle, izleyenlerine şehre farklı bir gözle bakma imkânı tanımaktadır.

Bu minvalde sizlerin beğenisine sunduğumuz, sanatçının farklı zamanlarını kapsayan mini bir retrospektif içeren "Yitik Zaman" resim sergisi, böylesi bir hassasiyetin nihai göstergesini oluşturmaktadır. Tüm bu çalışmalarının yanında ressam Toy pedagojik birikimini, Küçük Ayasofya'nın yanındaki atölyesinde ve eğitim verdiği diğer mekânlarda yüzlerce öğrenciye içinde yaşadığı şehri anlamlandırma-ya yönelik bir çabaya dönüştürmektedir. Serginin hazırlık aşamasında bütün yoğunlukları arasında projeye zaman ayıran sevgili Cemal Toy'a, serginin siz değerli ziyaretçilere ulaşmasında gerekli tüm imkânları sağlayan Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Ömer Arısoy'a ve büyük emek veren mesai arkadaşlarıma gönülden teşekkür ediyorum.

Mehmet Lütfi ŞEN
Küratör

İstanbul Düşleri

"Peygamber naifliğiyle bir adam resim yapıyor" diye başladı yazar kritiğine. Başlar başlamaz topa tutuldu. Peygamber naifliği ve resim. "Nasıl bir araya gelir?" dediler. "Peygamber ve resim bir arada olmaz" dediler.

Dediler ama dinletemediler. Çünkü olurdu. Olmuştu. Hoca Ali Rıza da yapmıştı bunu, Süheyl Ünver de. İçinden ney çıkaran Ahmet Yakupoğlu da. Abdest alarak ve besmeleyle başlardı resme. Sanırsınız ibadet yaparlardı. Remin ibadeti ya da ibadetin resmi! Siz karar verin ona. Kesin olan şu ki, ihlas vardı işlerinde. Bakanların gözlerine huşu yağardı resimlerinden. Renklere ruh, çizgilere safiyet hakimdi. Mefahirimiz geçit yapardı gayri resmi. İnsanlar tabiata doğardı. Sokaklar ortadan kalkardı. Zaman akardı. Usul usul akardı. Başka biçimlerde akardı. Bir tane zaman yoktu resimlerinde. Eriyen saatler yoktu. Ya da düşen adamlar. Elmalar vardı, Adem'den payımıza düşen elmalar. Evler vardı, yaratılış gününe davet eden evler. Ve insanlar! Osman Hamdi'nin tuvali tahkim eden figürleri yerine tuvaldeki her şeyle tamamlanan insanlar. Varlığın bütün cüzlerinin tuvalde mütemmim olduğu atmosferler.

İşte onlardan biriyle başladı bu yazı. Ve onunla devam edecek. Çünkü onun sergisindeyiz. Onun resimleriyle baş başayız. Temaşanın bütün dilleriyle hemhâl olmak için onun renklerinin içindeyiz.

Cemal Toy'dur adı. Bir okula dönüşen Hoca Ali Rıza'nın yaşayan talebesidir. Resimden aldığı zevki, zevk-i selim adına aldığı lezzeti sanatsızlıktan yorgun düşmüş ruhlara bağışlamak için canla başla çalışmaktadır. Mütevazı atölyesinden gelip geçenler ruh gıdalarını alarak devam etmektedirler hayatlarına. Bir daha asla eskisi olmayacak bir gidişle devam etmektedirler hayatlarına.

Çokça İstanbul'u resmeder Cemal Toy. Farklı çalışmaları vardır ama üzerine yoğunlaştığı tema İstanbul'dur.

Peki nasıl bir İstanbul'dur bu? Yaşadığımız İstanbul mu yoksa inandığımız İstanbul mu? Bu ayrımı yapıyorum, çünkü yaşadığımız İstanbul'la Cemal Toy'un İstanbul'u arasında fark var. Büyükçe bir fark. Hayali bir İstanbul mu dersiniz, hayır! Gerçektir o. İstanbul'un gerçeğidir. Üzerine yükseldiği yüksek standartların tuvale yansımasıdır. Binlerce yıllık birikimin renklerle vücut bulmasıdır.

Naif bir İstanbul'dur o. Evlerin birbiriyle kesiştiği ama hiçbirinin diğerinin ne güneşini ne de manzara-sını kesmediği İstanbul'dur. Merkezinde Kâbe'nin olduğu İstanbul'dur. Harem yasaklarının kendisine ilham olduğu İstanbul'dur. Her şey sükûnet ve suhûletle yer alır onun İstanbul'unda.

İstanbul merkezinde tüm Anadolu'dur aslında. Hatta bütün İslam coğrafyası. Mesajını İslam'dan alsa da hitabeti tüm insanlığadır. Fitri olana dokunuşu temsil eden resimleri her millet ya da dinden insanı etkiler. Etkilemekle kalmaz, onlardaki bazı duygu ve düşünceleri tetikler. Kayıtsız kalamazsınız onun resimlerine. Anlamanızı gerektirecek özel bir şey aramanıza gerek yoktur ama anlarsınız. Özel bir dille anlarsınız Cemal Toy'un anlatmak istedikleriyle.

Resimlerinin güzelliği kendisinden gelir. Kişiliği ve ahlâkından. İnandığı gibi yaşayan bir adamın düş ve düşün coğrafyasından. Satır araları hakikatin remizleriyle dolu bir şiir gibidir resmi. O remizleri topladığınızda büyük fotoğraf çıkar ortaya. O fotoğraf ressamına ilham veren değerlerin fotoğrafıdır. Yaşadığı ve yaslandığı değerlerin.

O değerler adına talebe yetiştirir.

O değerler adına kimseyi kırmaz.

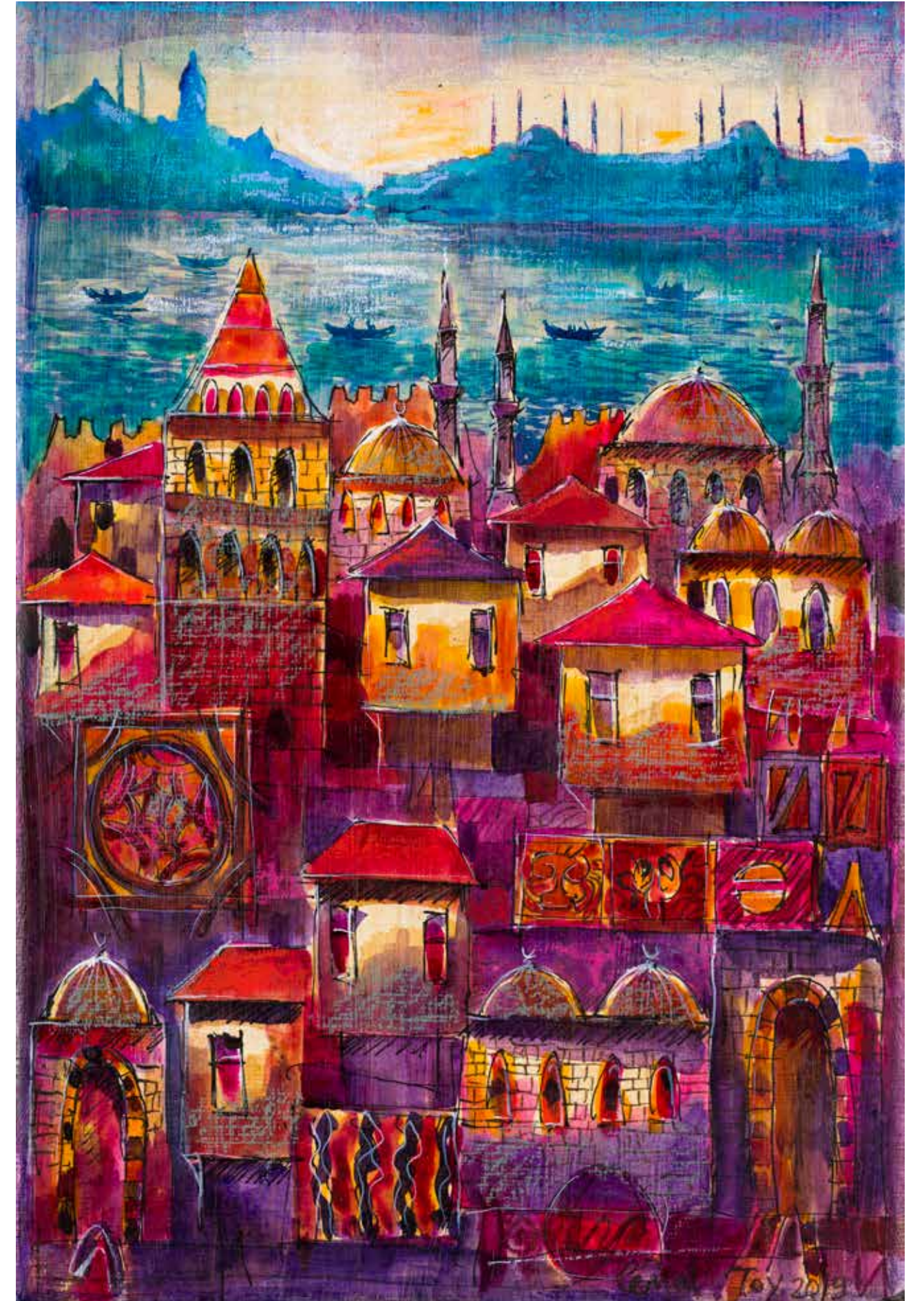
O değerler adına kötü söz söylemez. Talebelerinin eserlerine karşı yorumu hep olumludur. Önce güzel olana vurgu yapar. Düzeltmesi gereken satır arasındadır. Asıl olan bardağın dolu tarafıdır. Bu yüzden güzellikle yıkanmış gibidir onun resimleri. Her noktadan tezyin fışkırır. İster figürlere ister renklere odaklanın, sizi bekleyen Hasen'dir, Hüseyin'dir. Tüm yüzey hem fon hem resimdir. Ayırt etmek zordur. Çünkü zuhurat yol verir fırçasına. Bir planı varsa da açıktır o plan. Her an her şey olabilir onun resminde. Trajik değildir hiçbir kare. Drama bel bağlamaz. Başlangıç ve son yoktur. Kimse kimseyi baskılamaz. Herkes ve her şey akmaktadır. Hayat gibidir. Hayattan daha fazlası gibidir. Bir yerde kesişir gerçeğe gerçeküstü. Ne realisttir ne sürrealist. Hem ikisi hem daha fazlasıdır.

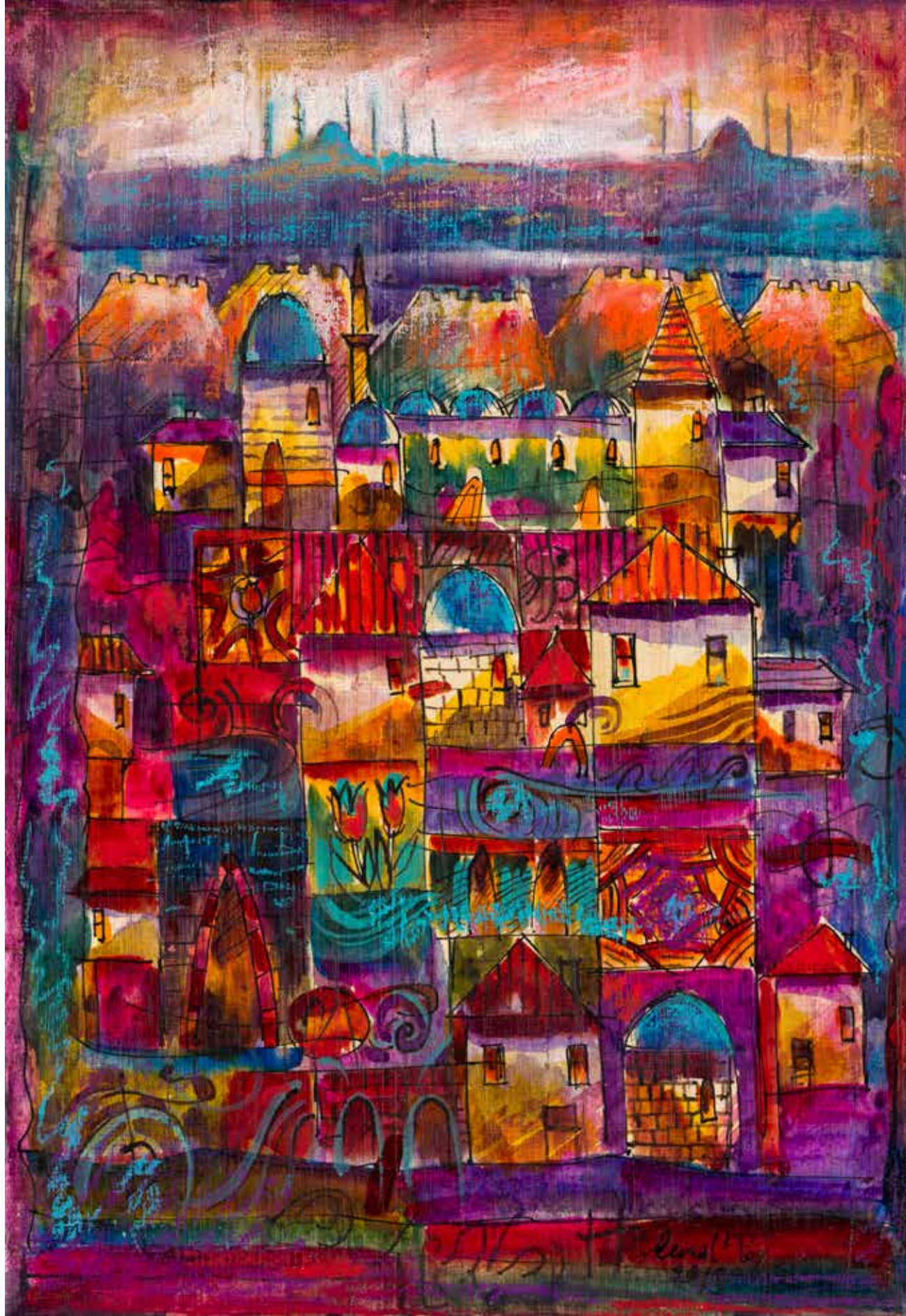
Bir nevi Don Kişot'tur. Devlerle savaşı tevazuyla olan bir Don Kişot. Yılmayan, bıkmayan, seferden sefere koşarken zaferi hiç umursamayan bir Don Kişot.

Resimlere bir de bu gözle bakın derim. Bakın ve kaybolun içinde. Bakın ve var olun yine, yeni ve ye-niden.

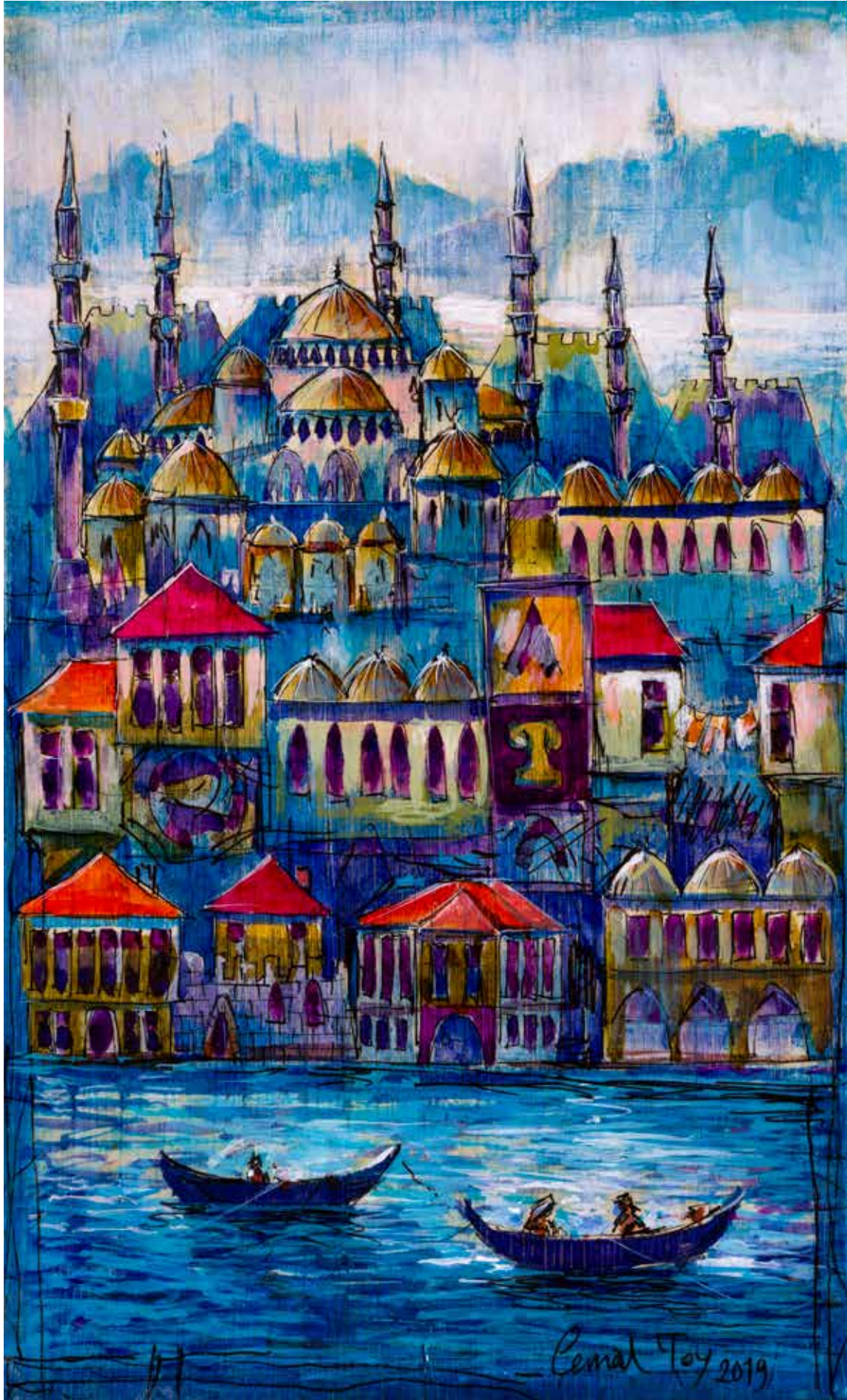
Temaşanız bol olsun...

İsmail ERDOĞAN

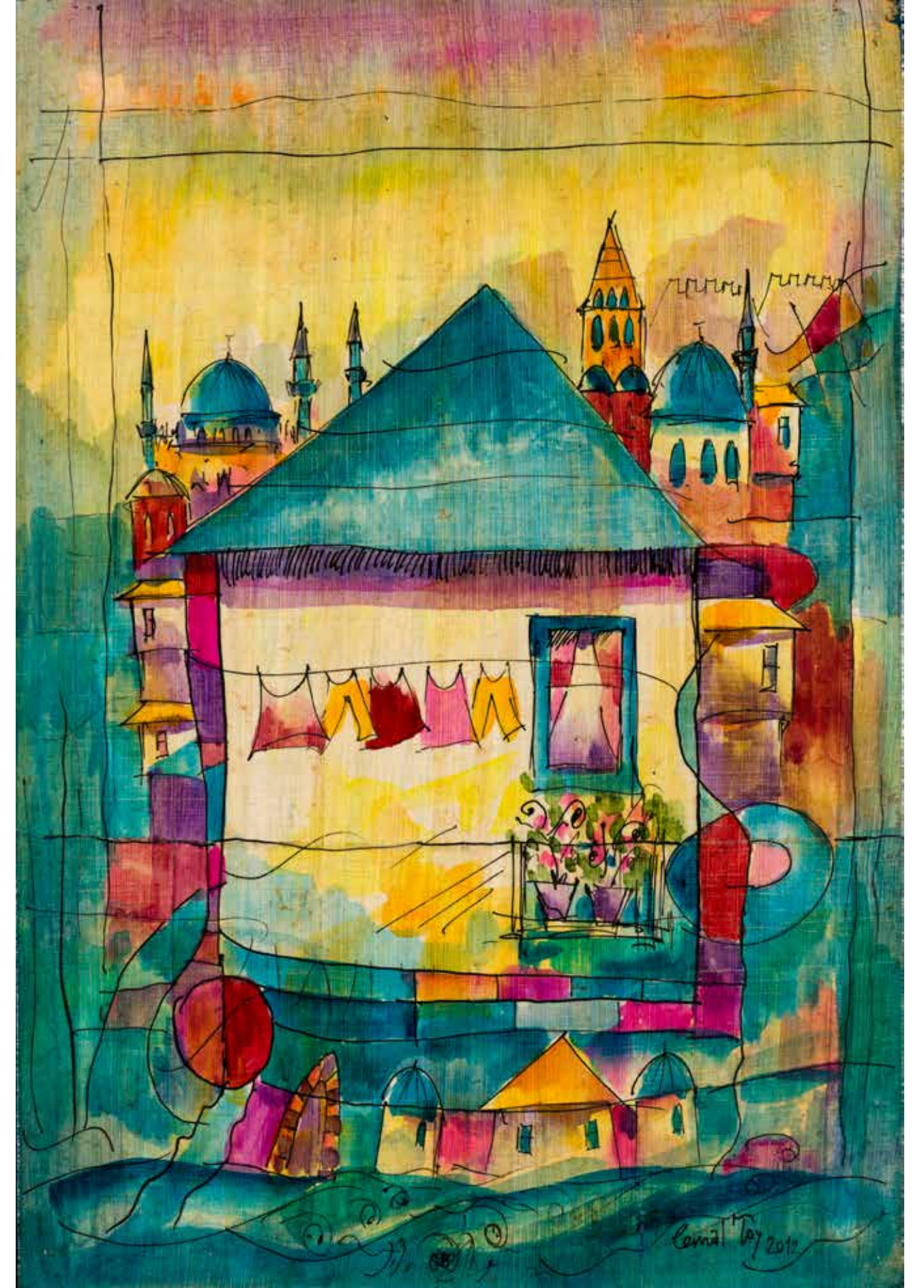
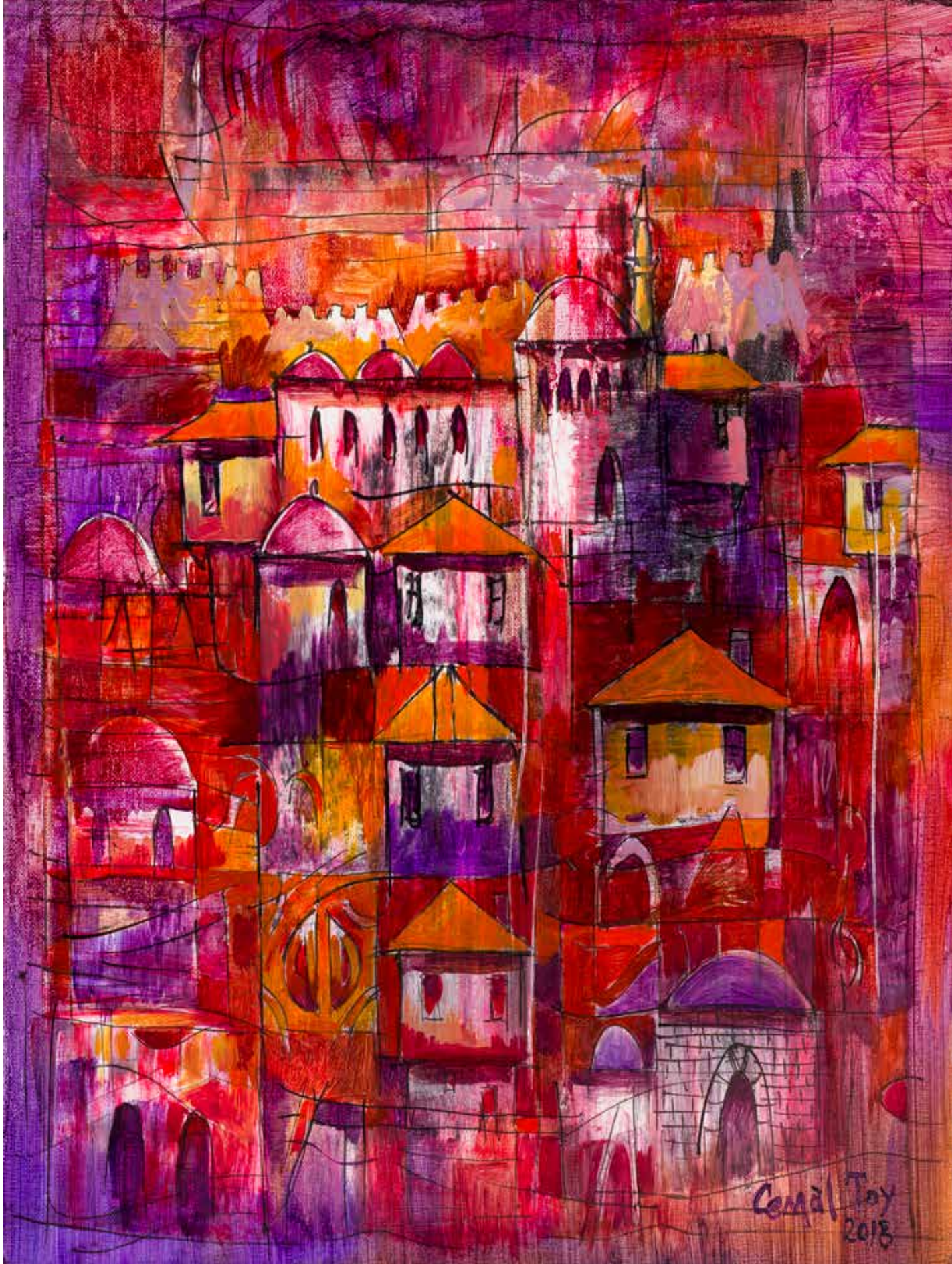

15 x 60 cm
İstanbul'un Renkleri 11,
Tuval Üzerine Akrilik Boya, 2012

28 x 73 cm
İstanbul'un Renkleri 12,
Tuval Üzerine Akrilik Boya, 2012

15 x 60 cm
İstanbul'un Renkleri 13,
Tuval Üzerine Akrilik Boya, 2012

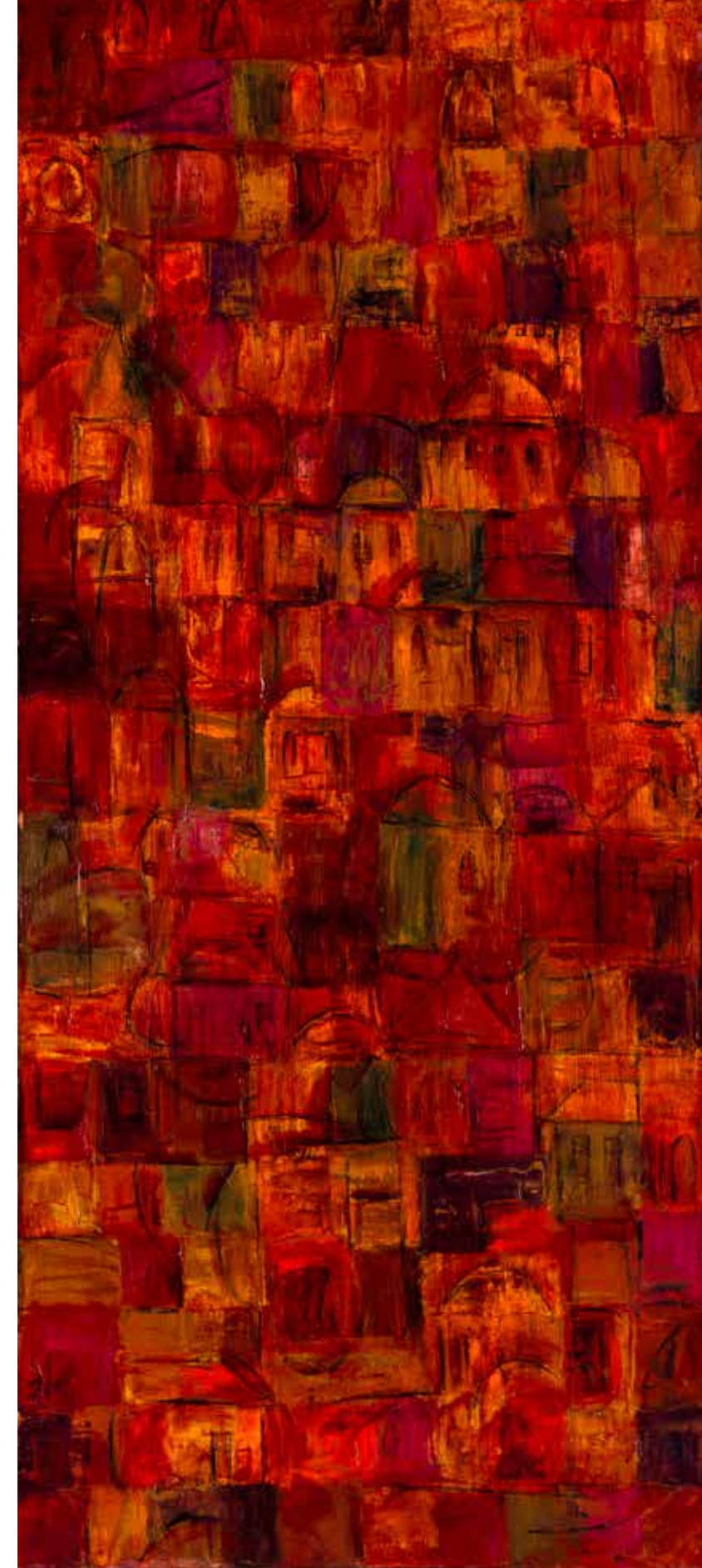

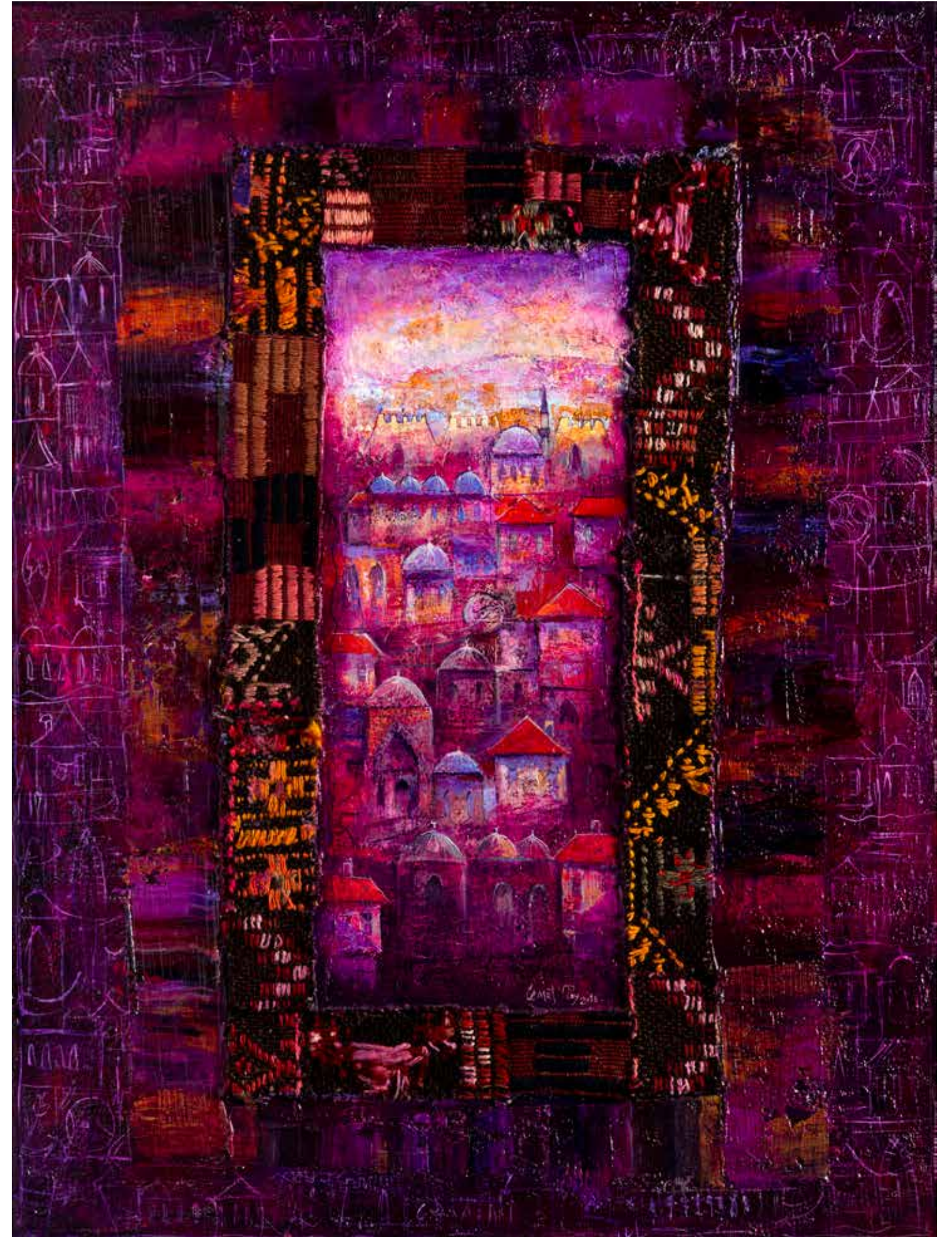

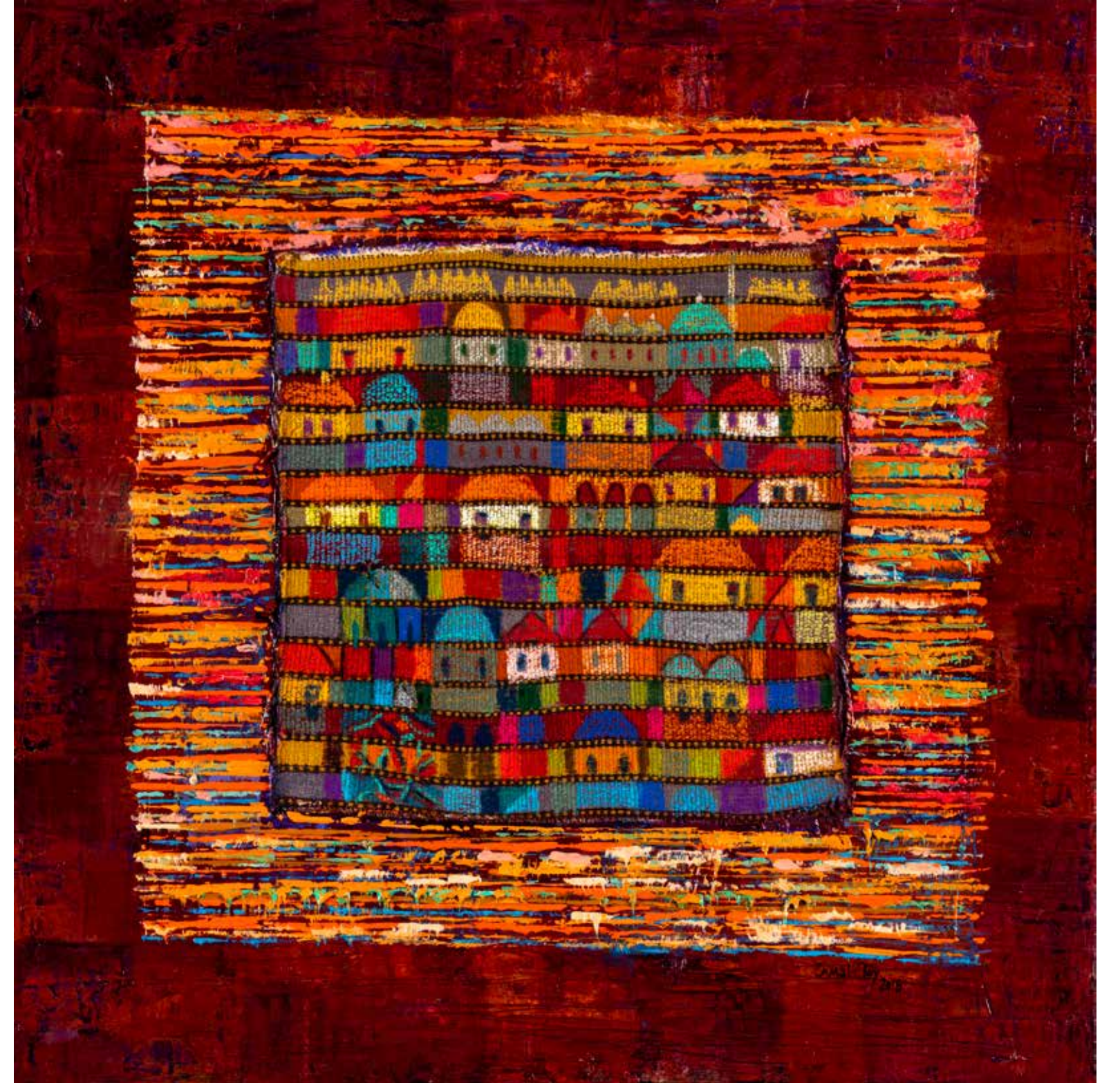

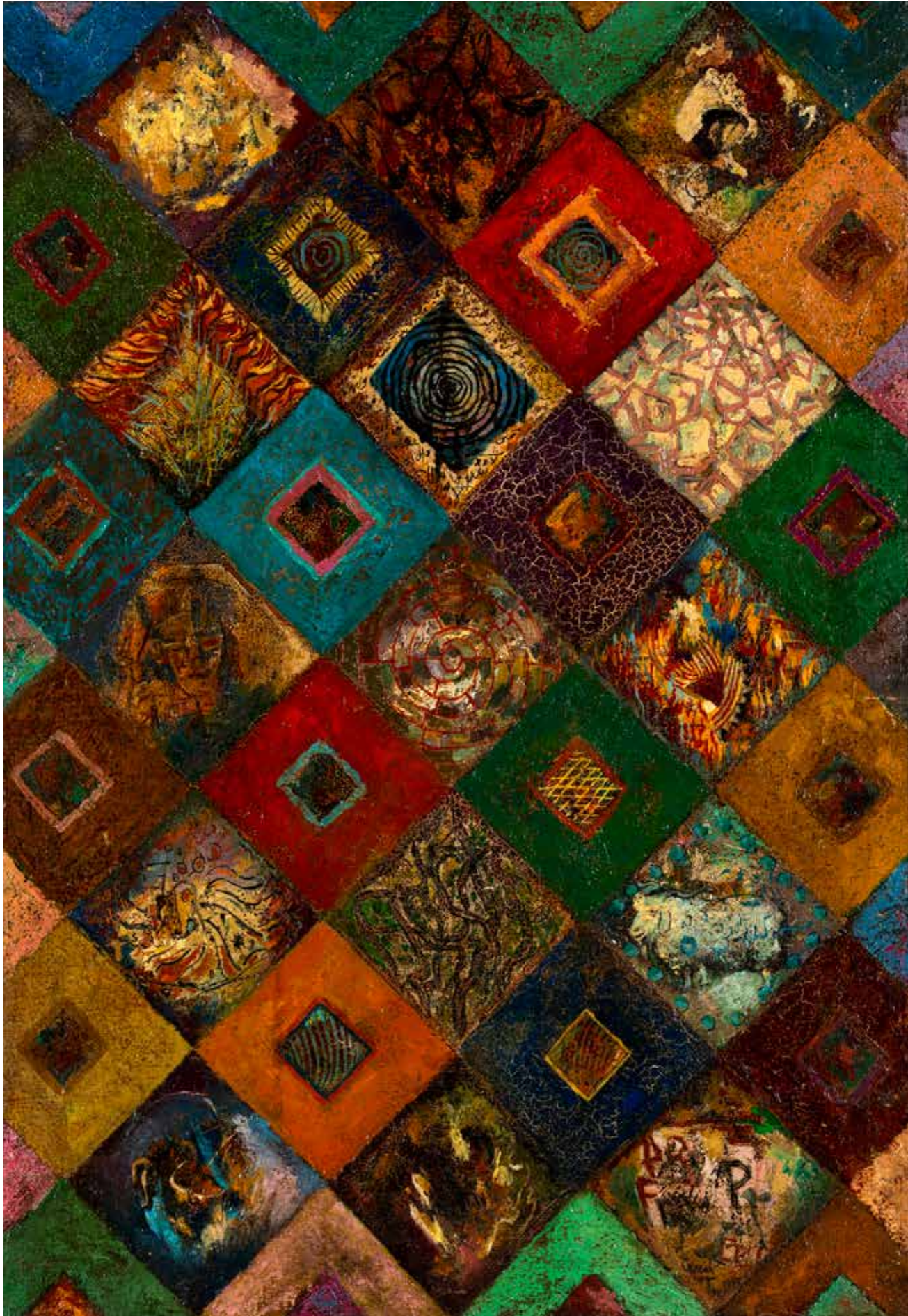

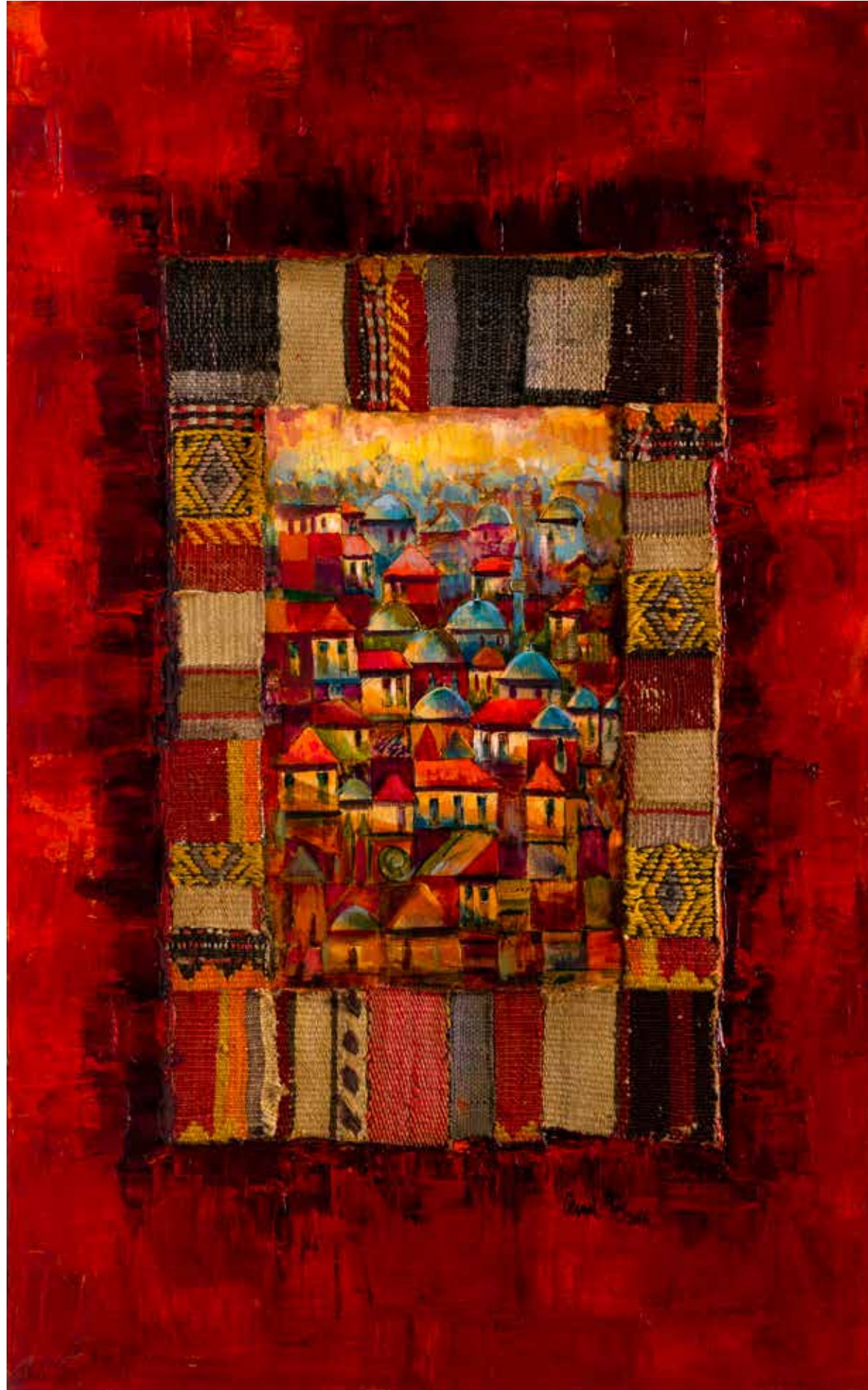

80 x 100 cm
Zamanın Renkleri 3, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1995

DETAY

15 x 83 cm
İstanbul'un Renkleri 21, Tuval Üzerine Papirüs Akrilik Boya, 2019

15 x 83 cm
İstanbul'un Renkleri 22, Tuval Üzerine Papirüs Akrilik Boya, 2019

15 x 83 cm
İstanbul'un Renkleri 23, Tuval Üzerine Papirüs Akrilik Boya, 2019

